

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Katz ADL schaal

Juni 2020

Review: 1) Magda van Gastel
2) Eveline van Engelen
Invoer: Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overig
Aandoening (ICD)	Overig
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Activiteiten

- *Korte beschrijving* → De Katz ADL schaal wordt gebruikt om iemands vermogen om ADL-activiteiten uit te voeren te beoordelen. De Katz schaal bestaat uit 6 gebieden, waarop iemand afhankelijk of onafhankelijk functioneert. Daarnaast wordt de Katz schaal gebruikt om de verandering in ADL tengevolge van een behandeling te evalueren. In de originele versie vult de zorgverlener op basis van observatie de schaal in. Er bestaan echter ook versies waarin de items zijn veranderd in vragen die door de cliënt of de mantelzorger beantwoord worden.¹⁻³

Let op: er bestaan verschillende versies van deze schaal. De meest gebruikte bestaat uit de versie die in deze toelichting beschreven wordt.

- *Doelgroep* → patiënten in ziekenhuizen (met acute en chronische ziekten), verpleeghuizen, bejaardenhuizen in de palliatieve zorg en de thuiszorg
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Katz S, et al (1963)⁴
Gemodificeerde versie: Katz S, et al (1976)⁵
 - ✓ *Nederlandse versie* → VMS zorg

2 Doel van het meetinstrument

Combinatie van:

- Inventariserend
- Evaluerend

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- Observatielijst/inventarisatielijst
- *Opbouw* → totaal 6 items:
wassen, kleden, wc-bezoek, verplaatsen binnenshuis, continëntie,voeding
- *Invulinstructie* → gesloten observatielijst die vraagt naar de observatiegegevens van de verpleegkundige; beantwoord elke vraag door een antwoord te omcirkelen
- *Meetniveau* → per categorie: wijze score: (onafhankelijk of afhankelijk); meetniveau dichotoom
- *Meetniveau* → totaal: wijze score: cumulatieve (Guttman) schaal; meetniveau ordinaal/cumulatief
Scores:
A: Onafhankelijk voor de zes items
B: Afhankelijk voor 1 van de zes items
C: Afhankelijk voor wassen en 1 bijkomend item A
D: Afhankelijk voor wassen, kleden en 1 bijkomend item
E: Afhankelijk voor wassen, kleden, WC-bezoek en 1 bijkomend item
F: Afhankelijk voor wassen, kleden, WC-bezoek, verplaatsen en 1 bijkomend item
G: Afhankelijk voor alle items
Ander: Afhankelijk voor 2 functies, maar niet te klasseren als C,D,E of F

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja

5 *Methodologische kwaliteit*

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan o.a. in de volgende reviews:

- Hopman-Rock M, van Hirtum H, de Vreede P, Freiburger E. Activities of daily living in older community-dwelling persons: a systematic review of psychometric properties of instruments. 2019⁶
- Neo J, Fettes L, Gao W, Higginson IJ, Maddocks M. Disability in activities of daily living among adults with cancer: a systematic review and meta-analysis 2017⁷
- Roedl KJ, Wilson LS, Fine J. A systematic review and comparison of functional assessments of community-dwelling elderly patients. 2016⁸
- Seiler A, Klaghofer R, Ture M, Komossa K, Martin-Soelch C, Jenewein J. A systematic review of health-related quality of life and psychological outcomes after lung transplantation. 2016⁹
- Parry SM, Granger CL, Berney S, Jones J, Beach L, El-Ansary D, Koopman R, Denehy L. Assessment of impairment and activity limitations in the critically ill: a systematic review of measurement instruments and their clinimetric properties. 2015¹⁰

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → professional observeert op de zes niveaus of de patiënt onafhankelijk of afhankelijk is
- *Benodigde tijd* → ongeveer 5 tot 10 minuten¹¹
- *Gebruikershandleiding* → een Engelstalige demonstratievideo van het Hartford Institute for Geriatric Nursing at New York University's College of Nursing is beschikbaar via: <https://vimeo.com/4610636>

7 *Normgegevens*

- *Uitkomstklassen en normgegevens* → De score op de KATZ-schaal varieert van A (volledig onafhankelijk) tot G (afhankelijk voor verschillende onderdelen van de index). In de literatuur worden verschillende methoden gebruikt. Soms geeft men een score van 1 aan onafhankelijk en 0 aan afhankelijkheid. Dan geeft de laagste score de hoogste mate van ADL-afhankelijkheid aan.^{1,2,11}

8 *Overige gegevens*

- VMS-zorg adviseert de KATZ ADL-schaal te gebruiken bij het inschatten van ADL-afhankelijkheid zorg bij kwetsbare ouderen.
- Tevens bestaat er een Katz-15. Bij deze lijst is de Katz-6 samengevoegd met Lawton IADL.¹²

9 *Literatuurlijst*

1. Cabanero-Martinez MJ, Cabrero-Garcia J, Richart-Martinez M, Munoz-Mendoza CL. The Spanish versions of the Barthel index (BI) and the Katz index (KI) of activities of daily living (ADL): a structured review. *Archives of gerontology and geriatrics*. 2009 Jul-Aug;49(1):e77-84.
2. Hartigan I. A comparative review of the Katz ADL and the Barthel Index in assessing the activities of daily living of older people. *International journal of older people nursing*. 2007 Sep;2(3):204-212.
3. Wallace M, Shelkey M. Katz Index of independence in activities of daily living (ADL). *Urologic nursing*. 2007 Feb;27(1):93-94.
4. Katz S, Ford AB, Moskowitz RW, Jackson BA, Jaffe MW. Studies of illness in the aged: the index of ADL: a standardized measure of biological and psychosocial function. *JAMA*. 1963 Sep 21;185:914-919.
5. Katz S, Akpom CA. 12. Index of ADL. *Medical care*. 1976 May;14(5 Suppl):116-118.
6. Hopman-Rock M, van Hirtum H, de Vreede P, Freiberger E. Activities of daily living in older community-dwelling persons: a systematic review of psychometric properties of instruments. *Aging Clin Exp Res*. 2019 Jul;31(7):917-925.
7. Neo J, Fettes L, Gao W, Higginson IJ, Maddocks M. Disability in activities of daily living among adults with cancer: a systematic review and meta-analysis. *Cancer Treat Rev*. 2017 Dec;61:94-106.

8. Roedl KJ, Wilson LS, Fine J. A systematic review and comparison of functional assessments of community-dwelling elderly patients. *J Am Assoc Nurse Pract.* 2016 Mar;28(3):160-169.
9. Seiler A, Klaghofer R, Ture M, Komossa K, Martin-Soelch C, Jenewein J. A systematic review of health-related quality of life and psychological outcomes after lung transplantation. *J Heart Lung Transplant.* 2016 Feb;35(2):195-202.
10. Parry SM, Granger CL, Berney S, Jones J, Beach L, El-Ansary D, Koopman R, Denehy L. Assessment of impairment and activity limitations in the critically ill: a systematic review of measurement instruments and their clinimetric properties. *Intensive Care Med.* 2015 May;41(5):744-762.
11. Wallace M, Shelkey M. Monitoring functional status in hospitalized older adults. *American journal of nursing.* 2008 Apr;108(4):64-71.
12. Laan W, Zuithoff NP, Drubbel I, Bleijenberg N, Numans ME, de Wit NJ, Schuurmans MJ. Validity and reliability of the Katz-15 scale to measure unfavorable health outcomes in community-dwelling older people. *J Nutr Health Aging.* 2014 Nov;18(9):848-854.